

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

THE PRIORITY NEEDS AND GUIDELINES FOR DEVELOP THE LEARNING MANAGEMENT OF
EDUCATION UNDER UTHAITHANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

ศุภกร อนันตปุระ^{1*} ภัทร์พงศ์ พงศ์ภัทรกานต์² ณัฏฐ์ รัตนศิรินิชกุล³

Supakorn Anantapura^{1*} Pathapong Pongpatrakant² Nat Rattanasirinichakun³

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

^{2,3} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

¹ Educational Administration Program, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

^{2,3} Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail: supakornanantapura@gmail.com

Received: 03/04/2025 | Revised: 18/10/2025 | Accepted: 24/10/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 132 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่,ศึกษานิเทศก์,ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI^{modified}) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวมเท่ากับ 0.184 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แนวทางการพัฒนาการ

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2568

จัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริมมอบหมายให้ครูในสังกัดได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ยังต้องอาศัยความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงให้ความสำคัญกับผู้เรียนว่าแต่ละคนมีข้อเด่นด้านใดและมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาของตนเองในด้านใด ส่งเสริมแนะนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคุณครู อีกทั้งมุ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการคิดเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวผู้เรียนบรรลุเป้าหมายและนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were 1) Study the needs for developing learning management in small schools under the Uthai Thani Primary Educational Service Area 1 2) study ways to developing learning management in small schools under the UthaiThani PrimaryEducational Service Area 1.The research sample includes 132 teachers, selected according to Krejcie and Morgan's table, with 3 experts Including the District Office Director, Educational Supervisor, School Director chosen through purposive sampling. The research tools include a questionnaire. Data are analyzed using mean, standard deviation, and the modified need index (PNImodified). Analyzing interview data using content analysis. The research results were 1) The results of the study on the need for the development of learning management in small schools under the Office of the Primary Education Service Area, Uthai Thani District 1, are overall rated at 0.184. When broken down by category, the area with the highest demand index is the implementation of learning activities. 2) Guidelines for the Development of Teaching Management for Teachers in Small Schools under the Uthai Thani Primary Education Service Area Office 1, The educational area office has promoted and assigned teachers in its jurisdiction to implement teaching and learning management with a focus on the students. This must also be in accordance with the context of the educational institution. School administrators should encourage teachers to focus on the teaching and learning process, while also recognizing the importance of students, acknowledging each individual's strengths and areas for development. They should provide guidance on teaching strategies, aiming to highlight the importance of critical thinking skills in order to achieve better outcomes for the students. This will help them reach their goals and use assessment results to develop and improve the learning management process to be more effective and efficient.

Keywords: Learning Management, Small Schools

บทนำ

กระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนทั่วโลก สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลกระทบตอปัจจัยในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้นานาประเทศต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและสร้างสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งคนจะมีคุณภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาคนทุกช่วงชีวิตให้มีความเจริญงอกงามเชื่อมโยงไปกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมถึงพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนมีความสามารถในการแข่งขันได้ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และยุคเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge-based Economy) ในการศึกษาด้านการปฏิรูประบบการจัดการศึกษา มีความมุ่งหวังให้การบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดประเด็นปฏิรูปหลักไว้ 3 ประเด็น ประกอบด้วย การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กระจายอำนาจและความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา และการพัฒนาครูทั้งระบบ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้มีความรู้ มีคุณธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิตสามารถเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศไทยโดยตรงในทุกมิติที่จะส่งผลถึง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยรวมถึงความสุขมวลรวมของพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2559)

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านธรรมชาติและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ รวมถึงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้นจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์โลก คือ ต้องมีการพัฒนาทางการศึกษา การที่ทุกคนมีทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกัน ในสังคมโลกได้นั้นต้องได้รับการ ฝึกฝนเริ่มตั้งแต่เกิดในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เมื่อเจริญเติบโตขึ้นก็จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพ สังคมและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมรอบด้าน การศึกษาเป็นกลไกที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัยเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้มี การปรับเปลี่ยนไปจากระบบ การศึกษารูปแบบเดิมที่เน้นครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนฝ่ายเดียวไปสู่รูปแบบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่นักเรียนสามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น (ยุภาลัย มะลิซ้อน และกาญจน์ เรืองมนตรี, 2563)

ทั้งนี้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาช่วยยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทั้งในระดับผู้เรียน เช่น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้นช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนและสื่อการสอนมีความหลากหลายน่าสนใจสามารถเรียนรู้ในทุกเวลาทุกสถานที่

สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก หรือโรงเรียนในเมืองและชนบท ประโยชน์ในระดับครู/อาจารย์ผู้สอน เช่น สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายทำให้กระบวนการสอนง่ายขึ้นทำให้ผู้สอนมีเวลาในการเตรียมการสอนได้อย่างเต็มที่ในระดับสถานศึกษา เช่น การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษาการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา รวมไปถึงระบบงานสารบรรณต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานทำให้สามารถวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ (แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565)

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องให้การสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรกิจกรรมการบริหารงานวิชาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบายการบริหารของหน่วยงาน เช่น การเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเรียนการสอน การนิเทศและการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้วยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วยด้วยการดำเนินงานกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการบริหารงานวิชาการถือเป็นความจำเป็นที่คณะครูทีมงานหรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการบริหารตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจการปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2553)

การบริหารและการจัดการการศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจหลักคือทำให้โอกาสกับผู้ที่อยู่ในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้เรียนรู้ตามวัยอย่างมีคุณภาพภายใต้การจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในปัจจุบันนี้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนไปจากเดิมมาก มีจำนวนประชากรวัยเรียนลดลงส่งผลให้ปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีแนวโน้มทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกปีอย่างต่อเนื่องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ถือว่ามีสถานะเป็น “โรงเรียนขนาดเล็ก” อัครนัย ขวัญอยู่ (2558 อ้างถึงใน อัครวิษฐ์ เชิญทอง, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีสถานศึกษาครอบคลุมในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอทัพทัน และอำเภอสว่างอารมณ์ ทั้งนี้พบว่าจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กค่อนข้างมากซึ่งมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 120 คน ทั้งหมด 50 แห่ง จากทั้งหมด 71 แห่ง จึงทำให้เห็นประเด็นปัญหา ดังนี้ มีการคัดเลือกบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียนทำให้ไม่ตรงกับการเรียนการสอน สอนไม่ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมา ภาระงานมากเกินไปสำหรับบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็ก ประสิทธิภาพการทำงานด้านการจัดการสอนของครูลดน้อยลงซึ่งเป็นงานด้านหนึ่งของ

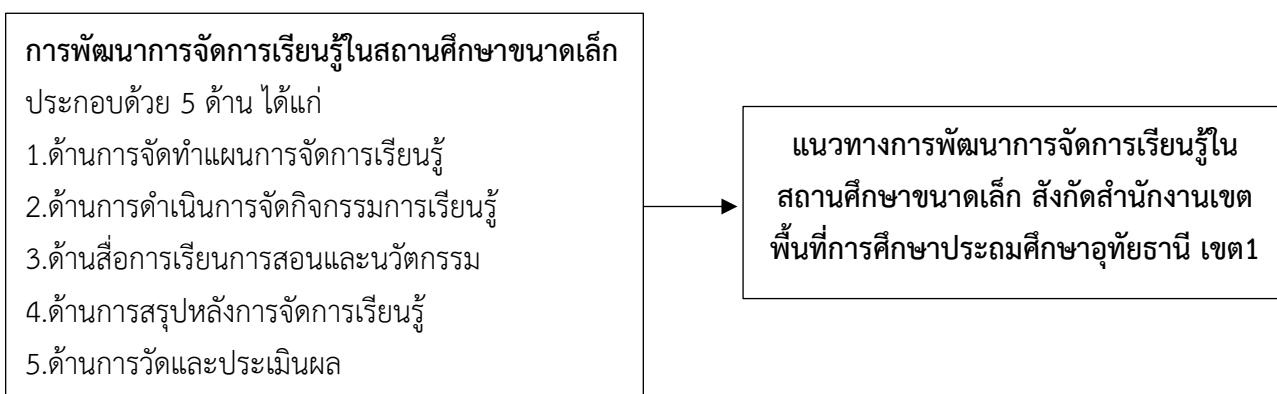
ฝ่ายบริหารงานวิชาการ จึงเกิดผลลัพธ์ทำให้นักเรียนไม่ได้รับความรู้ได้อย่างเต็มที่ (แผนบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2567, น.3) สอดคล้องกับรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ยังมีสถานศึกษาขนาดเล็กมีผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ได้คะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ ปี 2565 ร้อยละ 37.87 และปี 2566 ร้อยละ 39.52 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1, 2566, น. 72) ซึ่งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องช่วยกันพัฒนาคุณภาพและยกระดับในการจัดการศึกษาประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างคุณภาพการศึกษาทุกช่วงวัยการศึกษาจึงเป็นกลไกในการสร้างทักษะแรงงานรวมถึงมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.14)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศและเกิดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์แก่องค์กรสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปริมาณมุ่งการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 200 คน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 132 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 680) และเลือกกลุ่มตัวอย่างครูด้วยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน (stratified random sampling) โดยกำหนดสัดส่วนตามรายชื่อ

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน

1. ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม
4. ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้
5. ด้านการวัดและประเมินผล

มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบในส่วนของสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างและนำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน

6. นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าตรงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตรค่า IOC (Index of item Objective Congruence) โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถามได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 (รายละเอียดการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในภาคผนวก ค น. 74-76)

7. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

8. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ Try Out กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 30 คน และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.929 (รายละเอียดการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม อยู่ในภาคผนวก ง น. 78)

9. นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้ มาประมวลผลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งและจัดเตรียมเครื่องมือที่สมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในลำดับขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ทำการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และโรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล
2. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถาม โดยจัดทำขึ้นผ่านแอปพลิเคชัน Google Form พร้อมจุดประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจตรงกัน ในการเก็บข้อมูลซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ 132 คน
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. แปลความหมายของความต้องการจำเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) โดยมีเกณฑ์
4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด
4. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNImodified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562, น. 279) ซึ่งเป็นการหาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยมีสูตรในการคิดคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D}$$

PNI_{modified} หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (Importance)

D หมายถึง สภาพปัจจุบันในปัจจุบัน (Degree of success)

โดยข้อที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูงแสดงว่ามีความต้องการจำเป็นระดับสูงมากกว่าข้อรายการที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ ซึ่งข้อที่มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญและต้องได้รับการแก้ไขก่อนตามลำดับซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบตอบสนองคู่ (Dual response)

5. จัดลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบเดิมคำตอบ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ทางการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้มาจากการวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในขั้นตอนที่ 1

1. ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม
4. ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้
5. ด้านการวัดและประเมินผล

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างและนำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน

6. นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตรค่า IOC (Index of item Objective Congruence) ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบเชิงโครงสร้างเนื้อหาพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 สรุปผลได้ว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

7. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ Try Out กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.96 หมายถึง แบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้จริง มีความน่าเชื่อถือ

8. นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้ มาประมวลผลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และจัดเตรียมเครื่องมือที่สมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในลำดับขั้นตอนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวม พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวมเท่ากับ 0.184 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า

1.1 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถคิดค้นคว้าหาความรู้จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาพรวมเท่ากับ 0.195 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีดัชนี

ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้นำไปสู่กระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

1.2 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมเท่ากับ 0.186 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 1 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวม

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	4.12	0.21	มาก	4.90	0.27	มากที่สุด	0.189	2
2	ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.11	0.32	มาก	4.92	0.20	มากที่สุด	0.197	1
3	ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม	4.07	0.27	มาก	4.81	0.23	มากที่สุด	0.181	3
4	ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้	4.06	0.27	มาก	4.78	0.25	มากที่สุด	0.177	5
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.07	0.25	มาก	4.80	0.25	มากที่สุด	0.179	4
	รวม	4.09	0.039	มาก	4.84	0.026	มากที่สุด	0.184	-

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11) ด้านสื่อ

การเรียนการสอนและนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก($\bar{X}= 4.07$) ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.07$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.06$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.84$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.92$) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.90$) ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.81$) ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.80$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.78$)

ส่วนการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่าในภาพรวมดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.184 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI^{modified}= 0.197$) รองลงมา ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ($PNI^{modified}= 0.189$) ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม ($PNI^{modified}=0.181$) ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI^{modified}= 0.179$) ตามลำดับ และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้ ($PNI^{modified}=0.177$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า

2.1 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงให้ความสำคัญกับผู้เรียน ว่าแต่ละคนมีข้อเด่นด้านใดและมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาของตนเองในด้านใดบ้าง

2.2 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมแนะนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคุณครู มุ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการคิด การลงมือทำมากกว่าการท่องจำแบบปกติ ผ่านการนิเทศในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวผู้เรียน

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครูมีโอกาสนในการสร้างสื่อการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในยุคปัจจุบัน ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่คุณครูในการจัดการเรียนการสอนแต่สิ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้ คือ การเลือกสื่ออย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของผู้เรียน

2.4 ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมโดยได้ให้ครูใช้เทคนิคการถาม-ตอบเพื่อกระตุ้นการคิดหลังการเรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การถามคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนและรวบรวมใจความสำคัญของเนื้อหา

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูได้มีการใช้ข้อมูลในการวางแผนการสอนให้ครูใช้ข้อมูลจากผลการประเมินเพื่อปรับแผนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนในส่วนที่มีปัญหา หรือการเพิ่มเนื้อหาที่นักเรียนยังขาดความเข้าใจ

ตาราง 2 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
1. ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีการมอบหมายนโยบาย จุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่ โดยผ่านการประชุมใหญ่ ให้ผู้บริหาร คณะครู เข้าใจถึงเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันอย่างถูกต้องและเข้าถึงผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนกับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงให้ความสำคัญของกับผู้เรียน ว่าแต่ละคนข้อเด่นด้านใดและมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาของตนเองในด้านใดบ้าง
2. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการส่งเสริมมอบหมายให้ครูในสังกัด ได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ยังต้องอาศัยความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษานั้น ได้ให้แนวทางการจัดการสอนของคุณครู มุ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการคิด การลงมือทำ มากกว่าการท่องจำแบบปกติ ผ่านการนิเทศในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวผู้เรียน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม
3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมสอดคล้องกับการศึกษายุคปัจจุบัน 3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ครูมีโอกาสนในการสร้างสื่อการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในยุคปัจจุบัน ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่คุณครูในการจัดการเรียนการสอนแต่สิ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้ คือ การเลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของผู้เรียน
4. ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้
4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ ก็ได้ลงพื้นที่เพื่อเินเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู และได้ให้คำแนะนำแก่คุณครู โดยบอกวิธีการเพิ่มเติมแก่คุณครู โดยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรวบรวมและสรุปใจความสำคัญจากเนื้อหาการเรียนการสอน เช่น ให้ผู้เรียนเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในบทเรียนหรือกรอบความคิดเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญที่ได้เรียนรู้ 4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมโดยได้ให้ครูใช้เทคนิคการถาม-ตอบเพื่อกระตุ้นการคิดหลังการเรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การถามคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนและรวบรวมใจความสำคัญของเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
5. ด้านการวัดและประเมินผล
5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้ให้แนวทางกรอบการดำเนินการให้แก่สถานศึกษาในสังกัด ให้ปฏิบัติร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย ในการนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากที่สุด 5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการใช้ข้อมูลในการวางแผนการสอนให้ครูใช้ข้อมูลจากผลการประเมินเพื่อปรับแผนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนในส่วนที่มีปัญหา หรือการเพิ่มเนื้อหาที่นักเรียนยังขาดความเข้าใจ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด และด้านที่ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นทักษะสำคัญเฉพาะบุคคลของผู้สอนซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยรูปแบบวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งควรสอดแทรกเป็นเนื้อหา กระบวนการคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ และฝึกฝนพัฒนาตนเองในหลากหลายรูปแบบ ครูจึงควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมและเกิดผลลัพธ์ที่ดีกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์เทพ พรหมตรุข (2565) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นจึงควรนำผลการวิจัยที่สอดคล้องนี้ไปพัฒนาส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพให้เกิดผลลัพธ์กับผู้เรียนสูงสุด

1.2 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรองลงมา พบว่าข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญนั่นคือการเตรียมตัวของครูผู้สอนในการวิเคราะห์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร วิธีการออกแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ และจะต้องมีความเข้าใจในหลักการในองค์ประกอบของจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการ เพื่อไปให้

ผลลัพธ์เป้าหมายของผู้เรียน สอดคล้องกับ สมมาตรย์ ศรีจันทร์(2560) ทำวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมวางแผนการสอน โดยการนำไปพัฒนาครูให้ครูมีเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าแนวทางที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงให้ความสำคัญกับผู้เรียน ว่าแต่ละคนมีข้อเด่นด้านใดและมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาของตนเองในด้านใดเพื่อต่อยอดให้ตนเองพร้อมสำหรับการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุธาสนี คุ่มพะเนียด (2561) ได้กล่าวว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จึงสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งครูเข้าใจองค์ประกอบของการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้โดยผ่านการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา สอดแทรกกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งนี้ควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำทนายร่วมกัน

2.2 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าแนวทางที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมแนะนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคุณครู มุ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการคิด การลงมือทำ มากกว่าการท่องจำแบบปกติ ผ่านการนิเทศในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันมีความหลากหลายมีการบูรณาการทักษะการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตเข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน สร้างทางเลือกวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆให้เกิดความน่าสนใจ สร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่โดยคอยชี้แนะ เป็นที่ปรึกษา และช่วยเหลือผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ เกศริน ยิ้มซ้อย (2565) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง หรืออาจให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้แล้วสามารถนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม พบว่าแนวทางที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครูมีโอกาสในการสร้างสื่อการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในยุคปัจจุบัน ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่คุณครูในการจัดการเรียนการสอน มีการเลือกสื่ออย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงวัยของผู้เรียน ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้สื่อหรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน มีการสร้างเทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่ดึงดูดความสนใจทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน มีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสนับสนุน และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวีรพงษ์ คำผิง (2561) ได้กล่าวว่า ครูจะต้องวิเคราะห์ ออกแบบและเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับผู้เรียนอย่าง

เหมาะสม วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ครูจะต้องใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนที่ หลากหลาย มีการบูรณาการโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

2.4 ด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่าแนวทางที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริม โดยได้ให้ครูใช้เทคนิคการถาม-ตอบเพื่อกระตุ้นการคิดหลังการเรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การถามคำถามที่ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนและรวบรวมใจความสำคัญของเนื้อหา ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการสรุปความรู้หลังจากการเรียนรู้นั้นมีหลากหลายวิธีการขึ้นอยู่กับบริบทของผู้เรียน และ แนวทางของผู้สอน แต่ทั้งนี้การได้ผลจากการเรียนรู้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมาย ผ่านกระบวนการคิดจากเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) ได้กล่าว ว่า ความสำคัญของการตั้งคำถามเป็นการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ ผู้เรียนได้คิดดังนั้นผู้สอนต้องฝึกฝนกระบวนการคิดให้ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดการพัฒนาหลังจาก การจัดการเรียนรู้

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูได้มีการใช้ข้อมูลในการ วางแผนการสอนให้ครูใช้ข้อมูลจากผลการประเมินเพื่อปรับแผนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มากขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนในส่วนที่มีปัญหา หรือการเพิ่มเนื้อหาที่นักเรียนยังขาดความเข้าใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวัดประเมินผลเป็นหน้าที่คุณครูผู้สอน ซึ่งส่งผลมาถึงหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสื่อสารองค์ความรู้ ข้อมูลของการวัดประเมินผลที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพให้บุคลากรได้เข้าใจในแนว ทฤษฎีและปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสานต่อแนวทางการวัดประเมินผลมุ่งสู่ทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จินฉฉิน ตา ทับทิม (2565) ได้กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลต้องสอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนที่ระบุไว้ตามมาตรฐาน การเรียนรู้ และจะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้เป็น แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผล เพื่อใช้ตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และต้องแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละเรื่องให้ ผู้เรียนทราบโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงตนเองอย่างถูกต้องครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นสูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมมอบหมายให้ครูในสังกัดได้ดำเนินการจัดการ เรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ยังต้องอาศัยความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและ ผู้บริหารสถานศึกษานั้นควรได้ให้แนวทางการจัดการสอนของคุณครู มุ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการ คิด การลงมือทำ มากกว่าการท่องจำแบบปกติ ผ่านการนิเทศในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวผู้เรียน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น สูงสุดรองลงมา ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการมอบหมายนโยบาย จุดเน้นของสำนักงานเขต พื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรมโดยผ่านการประชุมใหญ่ ให้ผู้บริหาร คณะครู เข้าใจถึงเป้าหมายในการพัฒนา

ผู้เรียนร่วมกันอย่างถูกต้องและเข้าถึงผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนกับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงให้ความสำคัญกับผู้เรียน ว่าแต่ละคนข้อเด่นด้านใดและมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาของตนเองอย่างไรบ้างเพื่อสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

บรรณานุกรม

- กมลพร อ่วมเพ็ง. (2560). *แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ปริมาณพล ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563–2565*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชลิต ชูกำแพง. (2565). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2561). *แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตีรณสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตร์.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2558). *หลักการทฤษฎีและปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา*. กำแพงเพชร: เกรียงไกรพาณิชย์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. (2566ก). รายงานการปฏิบัติงานประจำปีกลุ่มงานบริหารงานนโยบายและแผน. อุทัยธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. (2566ข). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ปี 2566-2570 (พิมพ์ครั้งที่ 1). อุทัยธานี: โรงพิมพ์คมศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารงานโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). การบริหารการศึกษา: หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัคนัย ขวัญอยู่. (2558). แนวทางแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: ทีดี อาร์ไอ.
- Hough, B., & Duncan, K. (1970). *Teaching description and analysis*. Addison: Westlu.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Slavin, R. E. (2018). *Educational psychology: Theory and practice*. England: Pearson.